

LT

LT

LT



EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.12.6
KOM(2010) 709 galutinis

**KOMISIJOS ATASKAITA
EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI**

**EUROPOS SĄJUNGOS SKOLINIMOSI
IR SKOLINIMO VEIKLA 2009 M.**

TURINYS

1.	Įvadas	3
2.	Europos Sąjungos skolinimo veikla	3
2.1.	Apžvalga	3
2.2.	Mokėjimų balanso priemonė	4
2.2.1.	Pagrindiniai MBP požymiai	5
2.2.2.	MBP operacijos, dėl kurių sprendimas priimtas ir pagal kurias lėšos išmokėtos 2009 m.	5
2.2.3.	ES atsakas į euro zonos valstybių garantuotos skolos krizę	6
2.3.	Makrofinansinės pagalbos priemonė	6
2.3.1.	Pagrindiniai MP požymiai	7
2.3.2.	MP operacijos, dėl kurių sprendimas priimtas ir pagal kurias lėšos išmokėtos 2009 m.	7
2.3.3.	Finansų krizės poveikis makrofinansinei pagalbai	8
2.4.	Euratomo priemonė	9
2.4.1.	Pagrindiniai požymiai	9
2.4.2.	Operacija, pagal kurią išmokėtos lėšos	9
3.	Europos Sąjungos skolinimosi veikla	9
3.1.	Aprašas	9
3.2.	Mokėjimų balanso parama	9
3.3.	Makrofinansinė pagalba	10
3.4.	Euratomas	10
4.	Europos investicijų bankas	11
4.1.	EIB skolinimo veikla	11
4.2.	EIB skolinimosi veikla	11

1. ĮVADAS

Pagal Tarybos sprendimus, kuriais nustatomos įvairios Europos Sąjungos skolinimo priemonės, reikalaujama, kad Komisija kasmet informuotų Europos Parlamentą ir Tarybą apie tokių priemonių panaudojimą. Laikantis šių informacijos pateikimo reikalavimų, šioje ataskaitoje apibūdinamos skolinimo operacijos visose susijusiose srityse.

Visų pirma ataskaitoje trumpai pristatoma skolinimo ir skolinimosi veikla teikiant mokėjimų balanso paramą euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms (MBP)¹ ir Europos Sąjungos makrofinansinę pagalbą trečiosioms šalims (MP). Be to, ataskaitoje pateikiama informacija apie Euratomo skolinimo ir skolinimosi veiklą.

Siekiant išsamiai apibūdinti ES veiklą, paskutiniame skirsnyje bendrais bruožais apžvelgiama Europos investicijų banko (EIB) 2009 m. skolinimo ir skolinimosi veikla.

2. EUROPOS SĄJUNGOS SKOLINIMO VEIKLA

2.1. Apžvalga

ES nepriklausančioms valstybėms ir euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms finansinė parama teikiama pagal skirtingą teisinį pagrindą, atsižvelgiant į šių šalių geografinę zoną ir užsibrėžtus tikslus.

Pagal įvairius Tarybos sprendimus Komisijos administruojamos finansinės operacijos paprastai būna dvišalės paskolos (makrofinansinė pagalba ES nepriklausančioms valstybėms, MP, arba mokėjimų balanso parama euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms, MBP), kuriomis Europos Sąjunga padeda atkurti šalies makroekonominę pusiausvyrą. Euratomo paskolų priemonė gali būti naudojama operacijoms valstybėse narėse ir kai kuriose ES nepriklausančiose valstybėse (Armėnijoje, Rusijoje ir Ukrainoje) finansuoti.

Visais atvejais MP, MBP ar Euratomo paskolos išmokėjimas pagrįstas kompensacine operacija. Kitaip tariant, paskolų mokėtinos sumos (palūkanos ir (arba) pagrindinė paskolos dalis), valiuta ir mokėjimo datos atitinka su tomis paskolomis susijusio skolinimosi sandorio mokėtinas sumas, valiutą ir mokėjimo datas.

¹ 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 407/2010 nustatytas panašus iš ES biudžeto visiškai finansuojamas mechanizmas euro zonos valstybėms narėms remti – Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė. Nuo 2010 m. spalio 1 d. ši priemonė nebuvo naudota.

1 lentelė. Su makrofinansine pagalba*, Euratomo paskolomis ES nepriklausančioms valstybėms ir mokėjimų balanso paskolomis euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms susijusios išmokėtos paskolų sumos

mln. EUR

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Iš viso
Rumunija (valstybė narė nuo 2007-01-01)		50							50
Albanija					9				9
Bosnija ir Hercegovina			10		10				20
BJRM	12	28							40
Serbija ir Juodkalnija		40		15					55
Libanas								25	25
MP tarpinė suma	12	118	10	15	19			25	199
Euratomas⁽¹⁾	40	25	65	215	51	39	16	7	458
Vengrija							2 000	3 500	5 500
Latvija								2 200	2 200
Rumunija								1 500	1 500
MBP tarpinė suma⁽²⁾							2 000	7 200	9 200
Iš viso	52	143	75	230	70	39	2 016	7 232	9 857

(1) Įskaitant Bulgariją ir Rumuniją (valstybės narės nuo 2007-01-01).

(2) 2008 m. gruodžio 2 d. viršutinė paskolų, suteiktų euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms pagal mokėjimų balanso priemonę, riba padidinta nuo 12 mlrd. EUR iki 25 mlrd. EUR. 2009 m. gegužės 18 d. šis limitas padidintas iki 50 mlrd. EUR.

* Per visą laikotarpį (2002–2009 m.) iš viso išmokėta 417 mln. EUR dotacijų, iš šios sumos 2009 m. išmokėta 15,3 mln. EUR (daugiau informacijos apie makrofinansinę pagalbą galima rasti Komisijos ataskaitoje Tarybai ir Europos Parlamentui „Makrofinansinės pagalbos trečiosioms šalims įgyvendinimas 2009 m.“).

2.2. Mokėjimų balanso priemonė

Finansų ir ekonomikos krizė padarė didelį poveikį Europos ir viso pasaulio ekonominei veiklai. Nepaisant precedento neturinčių fiskalinių ir monetarinių priemonių, kurių vyriausybės ir centriniai bankai ėmėsi finansų rinkoms remti, trumpalaikio ir ilgalaikio finansavimo sąlygos 2009 m. tebebuvo sunkios. 2008 m. mokėjimų balanso priemonė (MBP) vėl panaudota siekiant padėti euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms įveikti mokėjimų balanso sunkumus, kilusius dėl finansų krizės. 2009 m. skolinimo veikla pagal

MBP buvo aktyvesnė, nes finansų krizė ir toliau darė įtaką euro zonai nepriklausančių valstybių narių finansavimo veiklai.

2.2.1. Pagrindiniai MBP požymiai

MBP yra Komisijos teikiamos vidutinės trukmės paskolos ir ši parama paprastai teikiama kartu su TVF ir kitų daugiašalių skolintojų, kaip antai EIB, ERPB ar Pasaulio bankas, teikiamu finansavimu arba dvišale valstybių narių parama. Ši priemonė yra ypatingo pobūdžio ir panaudojama atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį. Galimos gavėjos – euro zonai nepriklausančios valstybės narės², susiduriančios su rimtais mokėjimų balanso sunkumais. Teikiama parama yra makroekonominė (t. y. nesusieta su specifiniu lėšų panaudojimu, kaip yra projektų paramos atveju). Ji išmokama su sąlyga, kad būtų vykdomos ekonominės politikos sąlygos ir kad ji būtų skirta ją gaunančių valstybių narių bendriems išorės finansavimo suvaržymams mažinti ir mokėjimų balanso patikimumui atkurti. Dėl šių politikos sąlygų Komisija (pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu, EFK) ir valstybė narė susitaria susitarimo memorandume, kuris pasirašomas prieš įgyvendinant paskolos susitarimus. Šia parama remiamas koregavimo priemonių, skirtų šiems sunkumams pašalinti, įgyvendinimas. Šių priemonių patikrinimas yra tolesnių šių paskolų dalių išmokėjimo sąlyga.

Sistemą sukūrus 1975 m.³, ateinančius dvidešimt metų pagal mokėjimų balanso priemonę Bendrija vykdė keletą operacijų, skirtų valstybių narių, patiriančių ypatingų finansinių grėsmių arba sunkumų, mokėjimų balansui remti. Šias operacijas sudarė paskolos, finansuojamos Bendrijos pasiskolintomis lėšomis.

Po plėtros padidėjęs reikalavimus atitinkančių valstybių narių skaičius⁴ ir tarptautinės finansų krizės mastas privertė vėl pasinaudoti MBP priemone ir 2008 m. gruodžio mėn.⁵ jos ribas padidinti nuo 12 mlrd. EUR iki 25 mlrd. EUR, kad būtų patenkinti galimi poreikiai. 2009 m. gegužės mėn. priimtas sprendimas papildomai iki 50 mlrd. EUR padidinti skolinimosi viršutinę ribą⁶, kad būtų galima ir toliau greitai reaguoti į visus tolesnius prašymus suteikti MBP.

2.2.2. MBP operacijos, dėl kurių sprendimas priimtas ir pagal kurias lėšos išmokėtos 2009 m.

2009 m. Taryba priėmė sprendimą pagal MBP priemonę paramą suteikti dar dviem šalims:

- Latvijai – paskola iki 3,1 mlrd. EUR (2009 m. sausio 20 d. Tarybos sprendimas 2009/290/EB),

² 2009 m. spalio 1 d. euro neįsivedusios valstybės narės buvo šios: Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Jungtinė Karalystė, Latvija, Lenkija, Lietuva, Rumunija, Švedija ir Vengrija.

³ 1975 m. vasario 17 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 397/75 nustatytas naujas mechanizmas – Bendrijos paskolų mechanizmas, skirtas padėti tam tikroms EB šalims mažinti netvarų einamosios sąskaitos disbalansą, kurį sukėlė pirmoji naftos krizė.

⁴ Įvedus eurą, mokėjimų balanso paramos reikalavimus toliau atitiko tik euro neįsivedusios valstybės narės.

⁵ 2008 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1360/2008, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo.

⁶ 2009 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 431/2009, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo.

- Rumunijai – paskola iki 5 mlrd. EUR (2009 m. gegužės 6 d. Tarybos sprendimas 2009/459/EB).

2009 m. mokėjimų balanso parama pagal išmokėtas sumas sudarė reikšmingą ES skolinimo veiklos dalį. Iš viso keliomis dalimis išmokėta 7,2 mlrd. EUR.

2 lentelė. Paskolų operacijų, kurių lėšos pagal MBP išmokėtos 2009 m., sąrašas

Šalis	Sprendimas	Dalis	Data	Suma mln. EUR
Vengrija ⁷	2009/102/EB	2-oji	2009-03-26	2 000
		3-ioji	2009-07-06	1 500
Latvija	2009/290/EB	1-oji	2009-02-25	1 000
		2-oji	2009-07-27	1 200
Rumunija	2009/459/EB	1-oji	2009-07-27	1 500

2.2.3. ES atsakas į euro zonos valstybių garantuotos skolos krizę

Po krizės Graikijoje 2010 m. gegužės mėn. Taryba ir valstybės narės nusprendė priimti priemonių paketą, skirtą finansiniam stabilumui Europoje išsaugoti.

Viena iš šių priemonių yra Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės (EFPS) sukūrimas. Priemonė pagrįsta Sutarties 122 straipsnio 2 dalimi⁸ ir visiškai finansuojama iš ES biudžeto. Norint ja pasinaudoti, kai teikiama bendra ES ir TVF parama, keliami griežti reikalavimai, o sąlygos bus labai panašios į TVF taikomas sąlygas. Nuo 2010 m. spalio 1 d. ši priemonė nebuvo naudota.

Be EFPS, sprendimas priimtas ir dėl kitų dviejų priemonių:

- finansinės paramos Graikijai, kurią sudaro sukauptos dvišalės paskolos, suteiktos euro zonos valstybių narių, ir kurios bendra suma yra 80 mlrd. EUR. 30 mlrd. EUR suteikė TVF – tai yra dalis bendros ES ir TVF paramos, iš viso sudarančios 110 mlrd. EUR,

- Europos finansinio stabilumo fondo, kurio numatytas dydis – 440 mlrd. EUR. *Pro rata* pagrindu jį garantuoja dalyvaujančios valstybės narės.

2.3. Makrofinansinės pagalbos priemonė

Išsamią informaciją apie MP operacijas galima rasti metinėje Komisijos makrofinansinės pagalbos trečiosioms šalims įgyvendinimo ataskaitoje Tarybai ir Europos Parlamentui⁹.

⁷ Pirmoji 2 000 mln. EUR dalis Vengrijai išmokėta 2008-12-9.

⁸ Sutarties 122 straipsnio 2 dalyje numatoma finansinė pagalba valstybėms narėms, patiriančioms sunkumų dėl išimtinų aplinkybių, kurių valstybė narė negali kontroliuoti.

⁹ 2009 m. ataskaita dar nepaskelbta. 2008 m. ataskaitos numeris – COM/2009/514, SEC/2009/1279.

2.3.1. Pagrindiniai MP požymiai

Makrofinansinė pagalba teikiant paskolas ir (arba) dotacijas skirta remti ją gaunančių šalių pastangas vykdyti politines ir ekonomines reformas ir ši pagalba įgyvendinama kartu su *Bretton Woods* institucijomis (TVF ir Pasaulio banku). Pagrindiniai MP požymiai yra šie: išskirtinis šios pagalbos pobūdis, teikimas kartu su tarptautinių finansų institucijų teikiamu finansavimu ir sąsaja su makroekonominėmis sąlygomis. Pastangas glaudžiai koordinuojant su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) ir Pasaulio banku ir atsižvelgiant į konkrečios šalies poreikius, ES parama suteikta kelioms trečiosioms šalims turint bendrą tikslą – stabilizuoti finansinę padėtį ir įtvirtinti į rinką orientuotą ekonomiką.

MP paskolos paprastai išmokamos keliomis dalimis, jei (kai) pasiekiami makroekonominių sąlygų rodikliai. Su kiekvienos dalies išmokėjimu susijęs Komisijos skolinimosi sandoris. Jei kiltų išsipareigojimų neįvykdymo situacija, nes šalis paramos gavėja nesilaiko išsipareigojimų grąžinti paskolą, Komisija gali pasinaudoti Išorės veiksmų garantijų fondu¹⁰, kad būtų grąžinta atitinkama Komisijos pasiskolinta suma.

Pagal šią priemonę nuo 2002 m. išmokėtos paskolos nurodytos pirmiau pateiktoje 1 lentelėje.

2.3.2. MP operacijos, dėl kurių sprendimas priimtas ir pagal kurias lėšos išmokėtos 2009 m.

Pagrindinė 2009 m. MP veikla susijusi su derybomis su svarbiomis institucijomis ir didžiausias dėmesys skirtas toliau nurodytiems įvykiams:

- Pagalbos Libanui sąlygos (susitarimo memorandumas ir paskolos susitarimas pasirašyti atitinkamai 2008 m. gruodžio 18 ir 19 d.).

Libanui skirtą MP programą sudaro 30 mln. EUR dotacija ir 50 mln. EUR paskola, kurios abi bus išmokėtos dviem dalimis. Pirmoji paskolos dalis (25 mln. EUR) išmokėta 2009 m. birželio pradžioje. 2009 m. gruodžio mėn. Komisija iki 2010 m. gruodžio 21 d. pratęsė laikotarpį, per kurį pagal pagalbos programą gali būti suteikta antroji pagalbos dalis. Antroji dalis gali būti išmokėta tik tuomet, jei bus įvykdytos su nacionalinėmis valdžios institucijomis pasirašyto susitarimo memorandumo sąlygos.

- Buvusiai Jugoslavijos Federacinei Respublikai suteiktų MP paskolų padalijimo Serbijai ir Juodkalnijai įgyvendinimas.

ES pretenzijos Juodkalnijai ir Serbijai atskirtos po to, kai 2006 m. birželio mėn. Juodkalnija tapo nepriklausoma valstybe ir 2006 m. liepos mėn. Serbija ir Juodkalnija pasiekė susitarimą paskirstyti išorės išsipareigojimus tarp dviejų atskirų valstybių. Taip ES nesukurta jokių naujų išsipareigojimų ir tai neturi poveikio biudžetui. 2009 m. su Juodkalnija pasirašytas atskiras paskolos susitarimas, kuris įsigaliojo 2010 m. vasario 4 d. Juo įgyvendinamas Tarybos sprendimas 2008/784/EB¹¹, pagal kurį dalis Serbijos ir Juodkalnijos valstybių sąjungos (buvusios Jugoslavijos Federacinės Respublikos) išsipareigojimų Europos Sąjungai perduota Juodkalnijai, taip sumažinant Serbijos išsipareigojimą.

¹⁰ Žr. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 480/2009.

¹¹ OL L 269, 2008 10 10, p. 8.

2009 m. lapkričio 30 d.¹² Europos Sąjungos Taryba nusprendė dėl toliau nurodytų trijų naujų MP operacijų:

- pagalba Armėnijai (Tarybos sprendimas 2009/890/EB), kurią sudaro 35 mln. EUR dotacija ir paskolos iki 65 mln. EUR priemonė. ES MP papildys kitų paramos teikėjų paramą ir turėtų padėti patenkinti 2010–2011 m. Armėnijos finansavimo poreikius ir sumažinti finansų krizės poveikį. Viena iš makrofinansinės pagalbos teikimo sąlygų, kuriomis bus papildytos TVF programos sąlygos, bus tinkamas pastarosios programos įgyvendinimas, šalia siūlomų reformų valstybės finansų valdymo, skolos valdymo, viešųjų pirkimų politikos ir muitinės politikos srityse.
- Pagalba Bosnijai ir Hercegovinai (Sprendimas 2009/891/EB), t. y. paskolos iki 100 mln. EUR priemonė. Šios pagalbos tikslas – padėti valdžios institucijoms patenkinti išorės finansavimo ir biudžeto poreikius, kurių nepavyksta patenkinti dėl šalį paveikusių didelio ekonomikos nuosmukio. Šia pagalba papildomos TVF ir Pasaulio banko programos. Pagalbą planuojama išmokėti dviem dalimis; preliminarai numatyta, kad šios dalys bus išmokėtos 2010 m. trečiąją ir ketvirtąją ketvirtį, jeigu bus tinkamai įvykdytos reikiamos sąlygos.
- Makrofinansinė pagalba Serbijai (Tarybos sprendimas 2009/892/EB), t. y. paskolos iki 200 mln. EUR priemonė. Šios pagalbos tikslas – padėti valdžios institucijoms patenkinti išorės finansavimo ir biudžeto poreikius, kurie liko nepatenkinti dėl pasaulinės krizės poveikio šalyje. Šia pagalba papildomos TVF ir Pasaulio banko programos. Šią pagalbą numatoma suteikti 2011 m., jeigu bus tinkamai įvykdytos reikiamos sąlygos. Be to, kaip minėta, Serbijos įsipareigojimai, susiję su buvusiai Jugoslavijos Federacinei Respublikai anksčiau suteikta makrofinansine pagalba, sumažinti dalį šių įsipareigojimų Tarybos sprendimu 2008/784/EB perdavus Juodkalnijai.

Pagal makrofinansinės pagalbos paskolos priemonę 2009 m. lėšos išmokėtos vienoje operacijoje¹³:

– pirmoji paskolos dalis (25 mln. EUR) Libanui.

2.3.3. *Finansų krizės poveikis makrofinansinei pagalbai*

Po finansų krizės kelios kaimyninės šalys (Ukraina, Gruzija, Armėnija ir Baltarusija) ir kitos trečiosios šalys (Islandija, Kirgizijos Respublika ir Tadžikistanas) paprašė makrofinansinės pagalbos, kad galėtų sumažinti spaudimą užsienio valiutos atsargoms, išlaikyti ekonominį stabilumą ir vykdyti reformas.

2009 m. spalio mėn. Komisija priėmė 500 mln. EUR MP paskolos Ukrainai pasiūlymą (šią sumą reikia pridėti prie 110 mln. EUR sumos, dėl kurios sprendimas priimtas 2002 m. ir kuri dar neišmokėta, nes nesudarytas darbinis susitarimas su TVF). Su Ukraina susijęs pasiūlymas Taryboje priimtas 2010 m. birželio 29 d., o Parlamente dėl jo balsuota 2010 m. liepos 7 d. pagal įprastą teisėkūros procedūrą remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 212 straipsniu.

¹² Be to, Tarybos sprendimu 2009/890/EB nuspręsta Gruzijai suteikti 46 mln. EUR makrofinansinę pagalbą dotacijomis.

¹³ Pirmoji dotacijos dalis (15,3 mln. EUR) Gruzijai išmokėta 2009 m.

2.4. Euratomo priemonė

2.4.1. Pagrindiniai požymiai

Euratomo paskolų priemonė gali būti naudojama projektams valstybėse narėse (Tarybos sprendimas 77/270/Euratomas) arba tam tikrose trečiosiose šalyse (Ukrainoje, Rusijoje arba Armėnijoje) (Tarybos sprendimas 94/179/Euratomas) finansuoti. Šios paskolos yra biudžete nenumatytos operacijos, kurias Komisija finansuoja kompensaciniu principu, lėšų skolinamasi finansų rinkoje. 1990 m. Taryba nustatė 4 mlrd. EUR skolinimosi ribą, kurios atžvilgiu priimta sprendimų ir išmokėta maždaug 3,4 mlrd. EUR. 2002 m. Komisija pasiūlė padidinti skolinimosi ribą nuo 4 mlrd. EUR iki 6 mlrd. EUR, dėl kurio susitarimas Taryboje dar nepasiektas.

2.4.2. Operacija, pagal kurią išmokėtos lėšos

2009 m. pagrindinė Euratomo veiklos dalis buvo skolinimo ir skolinimosi operacija, susijusi su trečiąja (ir paskutine) 10,3 mln. USD dalimi¹⁴ pagal K2R4 projekto¹⁵ Ukrainoje paskolos susitarimą.

3. EUROPOS SĄJUNGOS SKOLINIMOSI VEIKLA

3.1. Aprašas

Kad galėtų finansuoti Tarybos sprendimais patvirtintą skolinimo veiklą, Komisijai suteikti įgaliojimai tiek Europos Sąjungos, tiek Euratomo vardu skolintis lėšų kapitalo rinkoje. Kiekvienos priemonės (MBP, MP ir Euratomo paskolų) atveju skolinimosi ir skolinimo mechanizmo operacija apibrėžta atitinkamu teisiniu pagrindu. Skolinimosi operacija ir su ja susijusi skolinimo operacija turi atitikti kompensacinį principą, kuriuo užtikrinama, kad ES biudžetui nekiltų palūkanų normos arba užsienio valiutos kurso rizika. Negražintos pasiskolintos sumos atitinka negražintas paskolintas sumas.

3.2. Mokėjimų balanso parama

Obligacijų emisijos patvirtino ES, kaip pagrindinės emitentės eurų kontrolinių obligacijų rinkoje, statusą. Šios obligacijos rinkoje sutiktos labai teigiamai. Kadangi investuotojų susidomėjimas tebebuvo labai didelis, buvo visuomet greitai fiksuojamas perteklinis obligacijų pasirašymas. Galutinai paskirsčius obligacijas atstovauta visoms svarbioms investuotojų klasėms, įskaitant centrinius bankus, investicinius fondus, korporacijų išdo departamentus ir draudimo įmones. Obligacijų kainos buvo artimos geriausiai kainai savo atskaitinėje grupėje (angl. *Sovereign Supranational Agency*, SSA) kartu su tokiais emitentais, kaip Europos investicijų bankas, *Kreditanstalt für Wiederaufbau* (KfW) ir *société de financement de l'économie française* (SFEF).

Rezultatai antrinėje rinkoje taip pat buvo labai geri ir patvirtino tvirtą ES, kaip pirmos klasės kontrolinių obligacijų emitentės, poziciją. Ši patikima pozicija sutvirtinta 2010 m. liepos mėn. išleidus kontrolinių obligacijų emisiją.

¹⁴ Paskutinioji dalis išmokėta 2009 m. spalio mėn.

¹⁵ 2004 m. rugsėjo 29 d. Komisija patvirtino paskolą, kurios bendra suma eurais lygi 83 mln. USD, skirtą Ukrainos Chmelnyckio branduolinės elektrinės 2 reaktoriaus ir Rovno branduolinės elektrinės 4 reaktoriaus (K2R4) saugai didinti.

3 lentelė. ES obligacijų emisijos 2009 m.¹⁶

Šalis	Aprašas	Išleidimo data	Išpirkimo terminas	Dydis (EUR)	Atkarpos palūkanų norma
Latvija	EEC 3.25 2014	2009-02-25	2014-04-03	1,0 mlrd.	3,125 %
Vengrija	EEC 3.25 2014	2009-03-26	2014-11-07	2,0 mlrd.	3,25 %
Vengrija	EEC 3.625 2016	2009-07-06	2016-04-06	1,5 mlrd.	3,625 %
Latvija ir Rumunija	EEC 3.125 2015	2009-07-27	2015-01-27	2,7 mlrd.	3,125 %

3.3. Makrofinansinė pagalba

2009 m. atlikta tik viena skolinimosi operacija (25 mln. EUR), susijusi su skolinimo Libanui operacija teikiant makrofinansinę pagalbą.

3.4. Euratomas

2009 m. Euratomo reikmėms kompensaciniu pagrindu pasiskolinta 10,335 mln. USD (7,104 mln. EUR ekvivalentas) suma projektui K2R4 Ukrainoje finansuoti.

4 lentelė. Skolinimosi operacijų apimtys pagal finansines priemones 2002–2009 m.¹⁷, mln. EUR

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Makrofinansinė pagalba	12	118	10	15	19			25
Euratomas	40	25	65	215	51	39	16	7
Mokėjimų balanso parama							2 000	7 200
Iš viso	52	143	75	230	70	39	2 016	7 232

¹⁶ http://ec.europa.eu/economy_finance/financial_operations/market/borrowing/benchmark_issues_2011-14_en.htm

http://ec.europa.eu/economy_finance/financial_operations/market/borrowing/benchmark_issues_2015-16_en.htm

¹⁷ Daugiau informacijos apie EB obligacijas galima rasti http://ec.europa.eu/economy_finance/financial_operation_instruments/market_operations59_en.htm.

5 lentelė. Bendra Europos Sąjungos skolinimosi veiklos padėtis – neįvykdyti skoliniai įsipareigojimai (pagrindinė dalis) kiekvienų metų pabaigoje 2002–2009 m. laikotarpiu⁽¹⁾, mln. EUR

	likv. EAPB ^{(1) (2)}	Euratomas ⁽¹⁾	Mokėjimų balanso parama	Makrofinansinė pagalba	Iš viso Europos Sąjunga
2002	713	80		1 379	2 172
2003	431	105		1 372	1 908
2004	423	170		1 214	1 807
2005	440	385		1 080	1 905
2006	436	436		969	1 841
2007	400	474		786	1 260
2008	266	484	2 000	654	3 404
2009	214	481	9 200	584	10 479

⁽¹⁾ Naudojamas kiekvienų metų gruodžio 31 d. perskaičiavimo kursas.

⁽²⁾ Europos anglių ir plieno bendrija likviduota nuo 2002 m. Paskutinės EAPB išleistos obligacijos išpirkimo terminas – 2019 m.

4. EUROPOS INVESTICIJŲ BANKAS

4.1. EIB skolinimo veikla

Iš nuosavų išteklių teikiamomis paskolomis EIB arba tiesiogiai finansuoja atskirus projektus, arba teikia bendras paskolas finansų tarpininkams, kurie savo ruožtu skiria lėšas mažesniems vietos projektams. Bendra EIB pasirašytų operacijų apimtis 2009 m. išaugo 37 % iki 79,3 mlrd. EUR, iš šios sumos 70,5 mlrd. EUR vertės operacijų pasirašyta su valstybėmis narėmis ir 8,8 mlrd. EUR – su šalimis partnerėmis.

EIB skolinimo veikla daro poveikį ES biudžetui, kai skolinimui teikiamos ES garantijos, teikiamos palūkanų subsidijos arba yra kitų ES ir EIB rizikos pasidalijimo nuostatų. Visų pirma kai kurioms EIB paskoloms ne ES suteikiama ES biudžeto garantija. Vykdydama EIB išorės įgaliojimų laikotarpio vidurio peržiūrą 2010 m. balandžio 21 d. Komisija pateikė išsamią 2009 m. EIB išorės skolinimo veiklos ataskaitą¹⁸. Kartu EIB administruoja rizikos pasidalijimo priemonės, kurioms naudojamas ES biudžetas ES vidaus politikai remti (pvz., Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė mokslinių tyrimų ir plėtros projektams ir paskolų garantija transeuropinio transporto tinklo projektams)¹⁹.

4.2. EIB skolinimosi veikla

Dėl pasaulinės finansų krizės pasikeitė rinkų sąlygos. Nors antroje 2009 m. pusėje rinkų pasitikėjimas šiek tiek atsigavo, netikrumas rinkose išliko didelis visus metus, dėl to sunkėjo

¹⁸ COM(2010) 173.

¹⁹ Apie naujų finansinių priemonių, kurios finansuojamos iš ES biudžeto, įgyvendinimą 2009 m. Tarybai ir Parlamentui Komisija atsiskaitė metinės biudžeto procedūros metu laikydamosi EK, EP ir Tarybos tarpinstitucinio susitarimo 49 punkto.

vertybinių popierių leidimas, visų pirma didelės apimties ir ilgesnio išpirkimo termino emisijų. Vykdamas vyriausybės ekonomikos gelbėjimo planus išleista labai daug tiek valstybės garantuotų, tiek vyriausybės obligacijų. Investuotojai galėjo būti vis išrankesni.

Nepaisant to, kad finansavimo aplinkybės 2009 m. buvo sudėtingos, EIB, naudodamasis tvirta pozicija rinkoje, palankiomis sąlygomis pasiskolino 79,4 mlrd. EUR pagal 2009 m. finansavimo programą.